

տուրս. ոչ երագագոյն յ'ընդ ձեռամբ արկանել զայլս՝ քան 'ի ձեռնտու լինել այլոց. ոչ նուազ նկրտեալ յ'ամբառնալ գլուխ ազատ 'ի միջի նմանեաց իւրոց, քան 'ի խոնարհել զայն առաջի գերագունի գլխոյ. ոչ առաւել ժրագոյն յ'ամբացուցանել զերկիր իւր բերդորէիք, պարսպօք եւ պահակօք, քան 'ի բարգաւաճել եկեղեցեօք եւ վարժարանօք. եւ ոչ այնքան խնամով պսակեալ զգագաթն լերին Սսոյ՝ անվկանդ կլայիւն, որքան գեղազան պարտիզօք եւ բուրաստանօք պճնեալ զստորոտս նորին. թէպէտ եւ ամենայն ջանիւ մտադիր՝ 'ի շինել, 'ի հաստատել, 'ի զարդարել զվիճակ իւր, զարեւմտագոյն զայն բաժին Հայոց, այլ ոչ անտեսող եւ արեւելեայ մեծի եւ բնիկ տանն Թորգոմայ, ըստ ինչ ինչ պիտոյից նորին եւ ըստ իւրոյ ձեռին բաւականի, 'ի պահանջել հարկին:

Քաջ 'ի քնին առեալ զբազմազան բարեմասնութիւնս Լեւոնի, եւ մանաւանդ զնրբատեսութիւն հետամուտ մտացն եւ զազգաշահ աւագասիրութեանն, ոչ զոք մերձաւոր նմա 'ի մերոցս նախնեաց գտանեմ, բայց 'ի նահապետե թագաւորացն Վասպուրականի՝ 'ի Գագկայ. այլ ոչ անբասիր սա, մանաւանդ թէ յոյժ եպերելի վասն աղիտաբեր անջատմանն 'ի քեռոյն իւրմէ՝ Սմբատայ Բագրատունոյ թագաւորէ, քակտման մանաւանդ քան շինութեան ընդհանուր աշխարհիս Հայոց առիթ եղելոյ: Վասն որոյ ոչ միայն գերագունից արժանաւոր վարկանիմ դրուատեաց եւ քննաբանութեանց՝ զվեհագոյն տերանց Կիլիկիոյ եւ զպարծանս Սիսուանայ՝ զՄեծն, նա մանաւանդ Մեծագործ Լեւոն, այլ յաւէտ զարմանամ եթէ զիս^որդ յառաջնոցն մերոց ոչ հատուցաւ նմա՝ այս պարտք պատշաճից. բայց կարծեմ՝ թէ գտան գովիչք գովանոյն, այլ ժամանակն, եւ որ ինչ չար քան զժամանակն՝ կապտեաց եւ ոչ հասոյց մեզ զգովսն եւ զվէպս: Բայց եւ այս ոչ փոքր ստգիւտ է մեզ, զի յօտարաց արդ առաւել կշռադատեալ վերապատուի Լեւոն՝ քան 'ի հոմաստեիցն. մինչեւ միոյ ուրումն 'ի նոցանէ (Գերմանացոյ) առ մեօք՝ կացրդական բանի նիւթ ընտրելով զառաջին գործս Լեւոնի մինչեւ 'ի թագաւորութիւնն, զարմանալով մեղադրէ զայն ժամու նուիրակ Քահանայապետին Հռովմայ, որոյ եկեալ (յամի 1197) կարգել զոք թագաւոր Երուսաղեմի, զանց արար գալ նախ առ Լեւոն, որպէս առեալ էր պատուէր, ունելով թագ եւ վասն սորա. զի եթէ տեսեալ էր, ասէ, զայսպիսի այր հզօր եւ զգօն, ընդ հայկականին եւ զԵրուսաղեմի թագն նմա ընծայէր, եւ այլազգ լինէր այնուհետեւ բաղդ արեւմտեայցն՝ յերկրին Ասորոց: Կալցի զայս որպէս եւ ախորժէ ոք. բայց մեզ լիցի յորդոր 'ի յարգ եւ 'ի վարկ